

Energiemeetplan 2020

Criteria Conform niveau 3 op de CO2-prestatieladder 3.0
Opgesteld door Joan van Mook, Erwin van der Westen en Nico den Hartog
Opgesteld op 18 februari 2020 Bijgewerkt: 30 april 2020

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	DOELSTELLINGEN	4
3	PLANNING MEETMOMENTEN	5
3.1.	PROJECTEN EN KANTOREN	5
4	BEHEERSING DOELSTELLINGEN	6
4.1.	MONITORING	6
4.2.	STUURCYCLUS.....	6
4.3.	JAARPLANNING CO-2 REDUCTIESYSTEEM.....	7
4.4.	COMMUNICATIEPLAN.....	8
4.5.	COMMUNICATIE.....	9
4.6.	OVERZICHT BELANGHEBBENDEN	10
4.7.	UITVOERING.....	11

1 Inleiding

De wereld is in beweging. Niet alleen is dit te zien in de verandering van het klimaat, maar ook de visie van de samenleving over hoe we horen te leven is in verandering. We vinden het steeds gewoner worden om in ons dagelijks leven rekening te houden met het milieu en CO₂-uitstoot. Graslandbeheer wil hierin een voortrekkersrol spelen. Dat wij actief met deze ambitie bezig zijn, valt duidelijk te zien binnen en buiten de organisatie.

Intern benutten wij maximaal de mogelijkheden om het negatieve effect van onze activiteiten op het milieu te beperken. Extern besteden wij proactief aandacht aan de milieu- en duurzaamheidswensen van opdrachtgevers. Een voorbeeld hiervan is het behalen van niveau 3 op de CO₂-prestatieladder.

Om het concreet en aantoonbaar te maken dat wij ons inspannen om de negatieve impact op de leefomgeving te beperken, richten wij ons op één van de grootste oorzaken van de opwarming van de aarde: de toename CO₂ gas in atmosfeer als gevolg van menselijke activiteiten. Het reduceren van CO₂ begint bij inzicht. Daarom berekenen wij (half)jaarlijks onze CO₂ footprint. In hoofdstuk 3 van dit energiemeetplan wordt toegelicht hoe deze CO₂ footprint wordt berekend.

Naar aanleiding van de CO₂ footprint berekening over 2018 hebben wij ambitieuze CO₂ - reductiedoelstellingen opgesteld. Deze worden in het volgende hoofdstuk gepresenteerd. Hoofdstuk 4 van dit energiemeetplan beschrijft hoe deze doelstellingen en de bijbehorende reductiemaatregelen effect hebben op de verschillende energiestromen uit de CO₂-footprint.

We focussen ons op het beperken van CO₂ uitstoot. Wij zijn er van overtuigd dat wij een verschil kunnen maken door een actief CO₂-reductiebeleid te voeren. Hiermee hopen wij ook andere bedrijven uit onze branche te stimuleren om actief te werken aan CO₂-reductie.

2 Doelstellingen

De directie heeft onderstaande CO₂ reductiedoelstelling opgesteld. Deze doelstelling heeft betrekking op scope 1 en scope 2 van onze CO₂ footprint.

Graslandbeheer wil in 2023 ten opzichte van 2018 20% minder CO₂ uitstoten*

** Deze doelstelling is gerelateerd aan de bedrijfsomzet in miljoenen Euro's.*

In de documenten "Maatregellijst CO-2 Prestatieladder 2019" en de "Voortgang doelstellingen en maatregelen CO-2" worden bovenstaande doelstelling toegelicht en uitgesplitst in subdoelstellingen en maatregelen.

3 Planning meetmomenten

Voor het meten van de verschillende energiestromen is een plan opgesteld. In de onderstaande tabellen is te zien wanneer energiefactoren gemeten worden, door wie en waar de informatie verkregen kan worden.

3.1. Projecten en kantoor

Scope 1 emissies

Categorie (Overgenomen uit de Footprint)	Meetmoment (Frequentie)	Wie	Toelichting
Totaal dieseltank Veedijk 20 te Rosmalen	Jaarlijks	JvM en EvdW	Per jaar wordt een overzicht opgevraagd bij de leverancier.
Totaal overige leveringen van Bouwmans Olieproducten B.V.	Jaarlijks	JvM en EvdW	Per jaar wordt een overzicht opgevraagd bij de leverancier.
Benzine Wagenpark/machines	Jaarlijks	JvM en EvdW	Per jaar wordt een overzicht opgevraagd bij de leverancier.
LPG	n.v.t.	n.v.t.	Niet van toepassing
Stadswarmte (GJ)	n.v.t.		Niet van toepassing
Koudemiddelen	n.v.t.		Niet van toepassing.

Scope 2 emissies

Categorie (Overgenomen uit de Footprint)	Meetmoment (Frequentie)	Wie	Toelichting
Ingekochte elektriciteit (elektriciteitsverbruik) (in kWh)	Jaarlijks	JvM en EvdW	Van de leverancier een jaarlijks overzicht, bijlage bij de factuur.
Aardgas voor verwarming	Jaarlijks	JvM en EvdW	Van de leverancier een jaarlijks overzicht, bijlage bij de factuur.
Zakelijke vliegreizen (in kilometers)	Jaarlijks	JvM en EvdW	Van de administratie.

4 Beheersing doelstellingen

4.1. Monitoring

Elk half jaar zal de werkelijke situatie op de projecten (met gunningsvoordeel) worden getoetst met de verwachte situatie. Dit wordt per half jaar vastgelegd en besproken met het management. Op dit moment zijn er geen projecten waarop een CO-2 gunningsvoordeel verkregen is.

Elk jaar zal de werkelijke situatie op kantoor worden getoetst met de verwachte situatie. Dit wordt per jaar gerapporteerd aan het management.

Wanneer afwijkingen worden geconstateerd, geeft deze rapportage aan welke corrigerende maatregelen worden getroffen. Het management van Graslandbeheer wordt ten allen tijde op de hoogte gebracht van de halfjaarlijkse reviews op de doelstellingen. Zie ook het "Handboek CO2 reductie" met alle bijbehorende documenten voor meer informatie over de beheersing van CO2 reductie binnen Graslandbeheer.

4.2. Stuurcyclus

Op onderstaande wijze is de stuurcyclus vastgelegd.

Beleid in CO ₂ reductie	Opstellen CO ₂ footprint	Uitvoeren review CO ₂ reductiedoelstellingen	Directiebeoordeling
CO ₂ reductiedoelstellingen	Uitvoeren maatregelen	Uitvoeren review CO ₂ reductiesysteem (interne audit)	Bepalen corrigerende maatregelen
Energiemeetplan	Actieve rol in CO ₂ reductie initiatief		CO ₂ reductiemaatregelen bijstellen
CO ₂ prestatieladder eisen niveau 3	Uitvoeren acties beheer niveau 3		
	Communiceren CO ₂ footprint en doelstellingen		

4.3. Jaarplanning CO-2 Reductiesysteem

De jaarplanning ziet er als volgt uit:

Maand	Actie	Wie	Output (Document)
Januari	Invullen Maatregellijst	JvM en EvdW, NH	Maatregellijst SKAO.nl
Januari	Vastleggen kilometerstand c.q. draaiuren	JvM en EvdW	Ingevulde Bandenspanningstabel
Maart	Opstellen footprint (voorafgaand: verzamelen gegevens van jaar ervoor; zie bij 3.1)	JvM en EvdW	Meterstanden, Footprint
Maart	Accorderen van Footprint	JvM en EvdW	Geaccordeerde Footprint
Maart	Uitvoeren energiebeoordeling	JvM en EvdW	Energiebeoordeling
Maart / april	Opstellen jaarverslag	JvM en EvdW	Jaarverslag (in 2019: april)
Maart	Uitvoeren interne controle	JvM en EvdW	Verslag interne controle
April	Interne nieuwsbrief over CO-2 voortgang	JvM en EvdW	Communicatiebericht
April	reductie vaststellen per scope: maatregelen en doelstellingen	JvM en EvdW	Doelstellingen en maatregelen
April	Interne audit & zelfevaluatie	JvM en EvdW	Rapport interne audit en verslag zelfevaluatie
April	Uitvoeren directiebeoordeling CO-2	JvM en EvdW	Verslag directiebeoordeling
Mei	communiceren over nieuwe footprint & voortgang extern (Bijhouden website, SKAO.nl)	JvM en EvdW	brief - website
Mei	Aanwezigheid bij Externe audit	JvM en EvdW	Rapport Externe audit
Juli	Vastleggen kilometerstand c.q. draaiuren	JvM en EvdW	Ingevulde Bandenspanningstabel
Juli	Maatregelen evalueren en evt nieuwe maatregelen opstellen	JvM en EvdW	Halfjaarverslag
Juli	voortgang per sub doelstelling	JvM en EvdW	Halfjaarverslag
Juli / augustus	Verslag 1e halfjaar opstellen	JvM en EvdW	CO-2 Footprint 1e halfjaar
Augustus	Interne nieuwsbrief over CO-2 voortgang	JvM en EvdW	Nieuwsbrief
Augustus (voorbereiding in juli)	Informeren medewerkers over CO-2 Voortgang	JvM en EvdW	Toolbox

Augustus / september	Extern communiceren over voortgang (Bijhouden website, SKAO.nl)	JvM en EvdW	brief - website
September	Deelname aan sector initiatief	JvM en EvdW	Verslag van bijeenkomsten
November	Deelname aan sector initiatieven	JvM en EvdW	Verslag van bijeenkomsten
November	Controle en evt actualiseren Energiemeetplan	JvM en EvdW	Energiemeetplan

Indien er een project aangenomen wordt met gunningsvoordeel, dan gelden onderstaande aanvullende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Veel van de bovenstaande tvb gelden voor projecten met en zonder gunningsvoordeel. Joan van Mook en Erwin van der Westen blijven CO2 verantwoordelijke voor eventuele projecten.

Planning	Onderwerp	Wie
Vooraf	Mogelijkheden bespreken voor reductie Nadenken over CO2 reducerende maatregelen en opnemen in plan van aanpak. Inventarisatie Emissie voorgaand half jaar inclusief projecten, Voortgangsrapportage opstellen Evaluatie reductiedoelstellingen	JvM, EvdW
Vooraf	Doelstellingen Doelstellingen opstellen voor het specifieke project.	JvM, EvdW
Tijdens	Monitoren CO2 uitstoot en bijstellen waar nodig	JvM, EvdW
Tijdens	Communicatie Communicatie met opdrachtgevers vastleggen, CO2 footprint, CO2-reductiedoelstellingen, subdoelstellingen & maatregelen, Mogelijkheden voor individuele bijdrage, huidig energiegebruik en trends binnen het bedrijf..	JvM, EvdW
Achteraf	Conclusie Evalueren doelstellingen, communiceren	JvM, EvdW

4.4. Communicatieplan

Namens Graslandbeheer zijn Joan van Mook en Erwin van der Westen algeheel verantwoordelijk voor de uitvoering van het communicatieplan. Dit betekent onder andere dat deze personen checken of de termijnen en inhoud worden gerealiseerd.

Intern				
Verantwoordelijke	Waarom?	Hoe?	Wanneer?	Onderwerpen
JvM en EvdW	3.C.2	Toolboxmeeting	Q2 van het jaar	<ul style="list-style-type: none"> CO2 footprint CO2 reductiedoelstellingen, subdoelstellingen & maatregelen Mogelijkheden voor <u>individuele bijdrage</u>, huidig energiegebruik en trends binnen het bedrijf. CO2 reductietips

JvM en EvdW	3.C.2	Toolboxmeeting	Q3 van het jaar	<ul style="list-style-type: none"> • CO2 footprint • CO2 reductiedoelstellingen, subdoelstellingen & maatregelen • Mogelijkheden voor individuele bijdrage, huidig energiegebruik en trends binnen het bedrijf. • CO2 reductietips
-------------	-------	----------------	-----------------	--

Extern				
Verantwoordelijke	Waarom?	Hoe?	Wanneer?	Onderwerpen
JvM	3.C.2	Jaarverslag op de website publiceren	Q2 van het jaar	<ul style="list-style-type: none"> • CO2 footprint • CO2 reductiedoelstellingen, subdoelstellingen & maatregelen • Mogelijkheden voor individuele bijdrage, huidig energiegebruik en trends binnen het bedrijf.
JvM	3.C.2	Communicatiebericht op de website publiceren	Q2 van het jaar	<ul style="list-style-type: none"> • CO2 footprint • CO2 reductiedoelstellingen, subdoelstellingen & maatregelen • Mogelijkheden voor individuele bijdrage, huidig energiegebruik en trends binnen het bedrijf. • CO2 reductietips

4.5. Communicatie

Op de website van Graslandbeheer is een dynamische pagina ingericht. Deze wordt bijgehouden omtrent de verplichte gedocumenteerde informatie van het CO2 managementsysteem. Op de website van SKAO zijn ook de verplichte documenten in pdf formaat geplaatst. De website van Graslandbeheer is bereikbaar via de zoekterm www.graslandbeheer.nl.

Op de apart ingerichte pagina op deze website bevindt zich:

- het Jaarverslag met daarin:
 - 3.B.1 CO2 Reductiedoelstellingen voor scope 1 & 2 emissies inclusief plan van aanpak.
 - 1.D.1, 1.D.2 en 3.D.1 Sector en keteninitiatief.
 - 3.C.1 Externe communicatie omtrent CO2 footprint (scope 1 en 2), kwalitatieve reductiedoelstellingen en maatregelen op projecten.

Op de website van SKAO is onderstaande gedocumenteerde informatie geplaatst en te downloaden als PDF:

- Jaarverslag.

De gedocumenteerde informatie is via een duidelijke verwijzing en link te vinden op de SKAO website. Deze gedocumenteerde informatie blijft op het internet beschikbaar tenminste gedurende de looptijd van het certificaat, met een minimum van twee jaar. Indien er wijzigingen zijn doorgevoerd m.b.t. de gedocumenteerde informatie zal de website binnen 4 weken na het gereed komen van de informatie worden bijgewerkt. Tevens staan op de website volledige kopieën van de geldende certificaten.

Voor het informeren van de verschillende doelgroepen, worden verschillende media ingezet. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen interne en externe communicatie.

Voor interne communicatie gebruikt men volgende media:

- Direct via personeelsbijeenkomsten.
- Geschreven via berichten op papier en digitaal.

Tijdens de personeelsbijeenkomsten wordt de CO₂-uitstoot en de voortgang van de doelstellingen als onderdeel besproken en gedeeld met het voltallige personeel. Hiervan wordt een verslag gemaakt. Twee keer per jaar vinden er personeelsbijeenkomsten plaats. Onderwerpen die besproken worden, zijn:

- Het geformuleerd energiebeleid.
- De huidige status van de gerealiseerde CO₂-emissie en energieverbruik.
- De geformuleerde doelstellingen op het gebied van energie en CO₂-reductie.
- Voortgang ten opzichte van de doelstellingen.
- Reductiemogelijkheden, zowel bedrijfsbreed als op project- en persoonlijk niveau.
- Projecten die zijn ingezet om reducties te realiseren.
- Trends van energieverbruik en CO₂-uitstoot.

Externe communicatie is afhankelijk van de doelgroep. De volgende media worden onderscheiden:

- Internet
- Actieve deelname en initiatie van werkgroepen.
- Gesprekken met externe belanghebbenden.

4.6. Overzicht belanghebbenden

Groep belanghebbenden	Wat betekent deze belanghebbende voor ons bedrijf? Wat is de link met ons CO ₂ -reductiebeleid?
Intern	
Medewerkers	Werken aan energiebesparing en CO ₂ -reductie is een taak van iedere medewerker van het bedrijf. Communicatie is een hulpmiddel voor overdracht van kennis en informatie. Omdat onze organisatie plat is, zijn de lijnen kort. In april 2019 zal tijdens personeelsbijeenkomsten (met alle medewerkers) gesproken worden over de CO ₂ -prestatieladder.
Extern (partners die verbandhouden met de projectenportefeuille, die belang hebben bij de reductie van energie en verbruik en partners om mee samen te werken aan CO₂-reductie)	
Klanten, afnemers, opdrachtgevers Leveranciers, onderaannemers Overheden en regelgevers Concurrenten, branchegenoten, directe omgeving bedrijfslocatie en projectlocatie.	De informatie die extern verstrekt wordt gaat met name over: <ul style="list-style-type: none"> • De CO₂-footprint en trends in de CO₂- emissie van zowel de gehele bedrijfsvoering, als de projecten. • Doelen, ambities en maatregelen ten aanzien van CO₂-reductie. • Doorwerking naar de projecten. • Op welke manier externe belanghebbenden kunnen bijdragen aan de CO₂-reductie van ons bedrijf. • Deelname aan initiatieven. • Voortgang en resultaten

	Wij communiceren niet eenzijdig, maar ook in gesprek gaan met belanghebbenden over onze inspanningen. Eventuele suggesties, opmerkingen en kritiek zijn welkom, aangezien wij daarvan leren. Samen kunnen we bovendien meer bereiken dan alleen.
Media	Via onze website informeren wij onze medewerkers, externe belanghebbenden en andere geïnteresseerden over onze inspanningen op het gebied van CO ₂ -reductie.
Overig	De klanten waar wij de meeste projecten voor uitvoeren (Gemeenten) kennen wij al jaren. Wij spreken hen regelmatig, in het kader van nieuwe of lopende projecten en over de mogelijkheden die wij bieden. O.a. unieke werkwijze voor het vernieuwen van meerpalen.

4.7. Uitvoering

In dit hoofdstuk wordt de uitvoering van de communicatie beschreven. Joan van Mook en Erwin van der Westen zijn verantwoordelijk voor de algehele communicatie.

Eenmaal per jaar wordt het volgende getoetst en vastgesteld middels de directiebeoordeling:

- Energiebeleid.
- Energiereductiebeleid.
- CO₂-reductie doelstelling.
- CO₂-prestatie resultaten scope 1 en 2.

Ieder halfjaar wordt de volgende informatie geactualiseerd:

- Voortgang resultaten versus doelstellingen.
- Diverse lopende projecten en initiatieven om CO₂-uitstoot te reduceren.
- Halfjaarverslag